

Papildu informācija par Ekonomikas ministrijas īstenotajām funkcijām un to optimizācijas iespēju izvērtējums

Atbilstoši 2010. gada 2. jūnijā Valsts kanceleijā notikušajā funkciju izvērtēšanas sanāksmē nolemtajam

1. Makroekonomiskās prognozēšanas funkcijas veikšanas Ekonomikas ministrijā, Finanšu ministrijā, un Latvijas Bankā iespējamā konsolidācija

Ekonomikas ministrijas pamatuzdevums ir struktūrpolitikas veidošana, koordinēšana un ieviešana. Ministrijas darbības sfēra aptver vairākas apakšnozares – rūpniecību, enerģētiku, būvniecību u.c. Šo politiku īstenošana nav iespējama bez padziļinātas tautsaimniecības, atsevišķu nozaru un tirgu, tai skaitā darba tirgus, attīstības tendenču analīzes. Vidējā un ilgtermiņa prognozēšana ir neatņemama šādas analīzes sastāvdaļa.

Ekonomikas ministrijas veiktās makroekonomiskās prognozes ir nepieciešamas, lai ne tikai iegūtu atsevišķus makroekonomiskos kontrolskaitļus, bet arī, lai izvērtētu dažādus tautsaimniecības attīstības scenārijus un tiem atbilstošo struktūrpolitiku. Ekonomikas ministrija izmanto detalizētus nozaru attīstības un nozaru savstarpējo sakarību modeļus. Ar šiem modeļiem izstrādātās prognozes ir pamats arī darba tirgus vidēja un ilgtermiņa attīstības novērtējumam un prognozēm.

Finanšu ministrijā makroekonomiskā prognozēšana tiek veikta ar mērķi noteikt ietvaru fiskālās politikas veidošanai (budžeta ieņēmumi, izdevumi, nodokļi). Šo mērķu sasniegšanai Finanšu ministrijā ir izstrādāti specifiski makroekonomiskie modeļi, ar kuru palīdzību ir iespējams modelēt fiskālās attīstības galvenos elementus.

Savukārt Latvijas Banka ar likumu ir noteikta kā neatkarīga institūcija, kuras galvenā funkcija ir monetārās politikas veidošana un īstenošana. Līdzīgi, kā citās valstīs, arī Latvijā centrālā banka darbojas neatkarīgi no valdības institūcijām savu likumā noteikto mērķu izpildei, tai skaitā makroekonomisko prognožu izstrādē.

Starp fiskālās, monetārās un struktūrpolitikas jomām ir jābūt koordinācijai, bet, ņemot vērā šo politiku specifisko raksturu, nav lietderīga to konsolidācija. Šāda koordinācija makroekonomisko prognožu jomā, valstī tiek veikta atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajai kārtībai (Ministru kabineta 15.01.2008. instrukcija Nr.1 *Kārtība, kādā Finanšu ministrija un Ekonomikas ministrija saskaņo makroekonomisko rādītāju prognozes valsts budžeta projekta izstrādāšanai*). Pašreizējā situācijā visas iesaistītās institūcijas, pirms Finanšu ministrijas uzsāk nākamā valsts budžeta projekta izstrādi, saskaņo galveno makroekonomisko rādītāju prognozes, bet specifiskus, konkrētai politikas jomai atbilstošus aprēķinus un prognozes, iepriekš minēto faktoru dēļ, katra institūcija veic patstāvīgi.

Konsolidējot prognozēšanas funkciju, būtiski varētu tikt pavājināta tās institūcijas kapacitāte, kurā vairs netiks veikta prognozēšana. Ja Ekonomikas ministrijā netiks veikta šī funkcija, tad nebūs iespējams objektīvi izvērtēt galvenās tautsaimniecības attīstības tendences, kā arī veikt politikas pasākumu ietekmes *ex-ante* un *ex-post* izvērtējumus, kas ir struktūrpolitikas veidošanas un izvērtēšanas pamatelementi. Bez tam, ir jāatzīmē, ka nereti lēmumu pieņemšanai ir saspringti laika grafiki un šādu lēmumu īstenošanai ir nepieciešama tūlītēja datu analīze un rezultāti, kurus atbilstošā kvalitātē un ierobežotā laikā iespējams sagatavot vienīgi atbildīgo ministriju iekšienē.

Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas un Latvijas Bankas prognozēšanas funkcijas ir specifiskas attiecīgi fiskālās, monetārās vai struktūrpolitikas īstenošanai. Tādēļ katrā institūcijā makroekonomiskās prognozes tiek izstrādātas ar atšķirīgiem modeļiem un dažādām šo modeļu detalizācijas pakāpēm. Institūciju izstrādātās prognozēs nedublējas, bet gan viena otru papildina.

2. Stratēģijas „ES 2020” veidošanas un koordinācijas funkcijas atrašanās Ekonomikas ministrijas kompetencē. Minētās funkcijas veikšanas izvērtējums saistībā ar valsts attīstības ilgtermiņa un vidēja termiņa plānošanas funkcijas pārklāšanos

„ES 2020” stratēģija ir Eiropas Savienības ekonomiskās politikas koordinācijas galvenais instruments, lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību, nodrošinot Eiropas Savienības kopējā tirgus ilgtspējīgu attīstību.

Pamatojoties uz Līgumu par Eiropas Savienības darbību 121.pantu un 148.pantu un balstoties uz Integrētajām vadlīnijām, Eiropas Savienības dalībvalstis izstrādā nacionālās reformu programmas (NRP) „ES 2020” stratēģijas īstenošanai. NRP jāsatur detalizēti struktūrpolicies pasākumi un pasākumu izpildes termiņi, saistībā ar valsts noteiktiem kvantitatīviem mērķiem izaugsmei un nodarbinātībai un atbilstošam šauru vietu izvērtējumam tautsaimniecības struktūrā un līdzšinējā ekonomiskā politikā. Būtībā NRP ir īstermiņa un vidēja termiņa tautsaimniecības struktūrpolicies plāni nevis stratēģijas.

Tādejādi Latvijas NRP sagatavošanu un koordināciju Ekonomikas ministrijā nevar uzskatīt kā funkcijas pārklāšanos ar valsts attīstības ilgtermiņa un vidēja termiņa plānošanu (Nacionālais attīstības plāns un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam), jo:

- atbilstoši Ekonomikas ministrijas nolikumam, ministrija izstrādā un īsteno tautsaimniecības struktūrpolicies jomās, kas aptver apmēram 75% no „ES 2020” stratēģijā iekļautām jomām un šo funkciju Ekonomikas ministrijai jāveic neatkarīgi no tā, kas sagatavos NRP „ES 2020” stratēģijas īstenošanai. Tieši pretēji, Latvijas NRP sagatavošanas nodošana citai institūcijai radīs funkciju pārklāšanos;
- „ES 2020” stratēģija paredz ekonomiskās politikas koordināciju Eiropas Savienības līmenī un divpusējās tikšanās starp Eiropas Savienības dalībvalsti un Eiropas Komisiju ekonomiskās politikas, t.i. NRP, īstenošanas uzraudzības nolūkos. Atbilstoši augstāk minētam, Ekonomikas ministrija ir pietiekoši kompetenta, lai nodrošinātu šo komunikāciju. Pie tam, sagatavošanās process ikgadējām dalībvalstu pārskatēm (eksaminācijām) „ES 2020” ietvaros, kas notiek saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību 121.pantu, nereti ir ļoti ierobežots laikā, kas prasa ļoti operatīvu rīcību no dalībvalstu speciālistu puses;
- Ekonomikas ministrijai ir uzkrātas nepieciešamās zināšanas un pieredze ekonomiskās politikas koordinācijā gan Latvijas līmenī, gan Eiropas Savienības līmenī, ir izveidojies veiksmīgs sadarbības tīkls starp ministrijām, Saeimas komisijām, sociāliem partneriem, nevalstiskām organizācijām un Eiropas Komisiju;
- izvērtējot citu Eiropas Savienības dalībvalstu ministriju funkcijas, var secināt, ka vairumā Eiropas Savienības dalībvalstu ar „ES 2020” stratēģijas koordinēšanu nodarbojas tieši ekonomikas ministrijas.

Pamatojoties uz augstākminēto, „ES 2020” stratēģijas un NRP izstrādes un īstenošanas uzraudzības koordinācijai arī turpmāk jāpaliek Ekonomikas ministrijas kompetencē. Pretēji, ja šī funkcija tiks nodota kādai citai iestādei, var zust „ES 2020” stratēģijas, t.sk. NRP īstenošanas kvalitāte un saikne ar reālo sektoru un struktūrpolicies, uz kuru „ES 2020” stratēģijai ir tieša ietekme, piemēram, uzņēmējdarbība, iekšējais tirgus, enerģētika u.tml.

3. Ekonomikas ministrijas sagatavoto regulāro Ziņojumu par Latvijas tautsaimniecības attīstību un Makroekonomisko apskatu novērtējums par to nepieciešamību, iespējamo finanšu ekonomiju

Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību:

- ir vienīgais valsts pārvaldes regulāri (2 reizes gadā) izdots izdevums latviešu un angļu valodā, kurā tiek analizētas tautsaimniecības attīstības tendences un atspoguļota īstenotā ekonomiskā politika un struktūrpolitikas prioritātes;
- tā pamatfunkcija ir informēt sabiedrību par aktuālākajiem ekonomiskajiem procesiem valstī, kas atbilst valdību (t.sk. V.Dombrovska) deklarācijās noteiktajam uzdevumam – informēt sabiedrību par pieņemtajiem lēmumiem;
- regulāri tiek sagatavots jau kopš 1994.gada un tas tiek izplatīts ārvalstu vēstniecībām, augstskolām, bibliotēkām (tai skaitā ārvalstu), valsts iestādēm u.c. organizācijām. Tā kā Ziņojumā ir iekļauta plaša informācija par tautsaimniecības attīstības tendencēm un ministrijas īstenoto politiku, tad bieži vien šis izdevums drukātā veidā kalpo arī kā valsti reprezentējošs materiāls ārvalstu delegācijām.

Sagatavojot publikācijas arī drukātā veidā, tiek nodrošināta plašāka informācijas pieejamība. Lai ekonomētu finanšu līdzekļus, Ziņojuma tirāža 2008.gada beigās tika samazināta no 3200 eks. līdz 1500 eks. latviešu valodā un no 2500 eks. līdz 1000 eks. angļu valodā. Lai turpinātu samazināt izmaksas, kas saistītas ar drukāto publikāciju sagatavošanu, tiks izvērtēta iespēja nākotnē Ziņojumu sagatavot tikai elektroniskā formā un publicēt Ekonomikas ministrijas mājas lapā.

Biļetens Latvijas tautsaimniecība: Makroekonomiskais apskats:

- ir izdevums latviešu un angļu valodā, kurā tiek atspoguļotas aktuālākās tendences Latvijas ekonomikā, balstoties uz operatīvajiem statistiskajiem datiem;
- regulāri (4 reizes gadā) tiek sagatavots kopš 1998.gada un tas tiek izplatīts ārvalstu vēstniecībām, augstskolām, valsts institūcijām u.c. organizācijām. Tā kā Makroekonomiskā apskatā ir iekļauta plaša informācija par tautsaimniecības attīstības tendencēm, tad bieži vien šis izdevums drukātā veidā kalpo arī kā valsti reprezentējošs materiāls ārvalstu delegācijām.

Lai samazinātu izmaksas, kas saistītas ar drukāto publikāciju sagatavošanu, tiks izvērtēta iespēja nākotnē Makroekonomisko apskatu sagatavot tikai elektroniskā formā un publicēt Ekonomikas ministrijas mājas lapā.

4. Centrālās statistikas pārvaldes sagatavoto publikāciju nepieciešamība un poligrāfijas darbu veikšanas lietderība Centrālā statistikas pārvaldē

Centrālā statistikas pārvaldes (CSP) galvenā funkcija ir nodrošināt datu lietotājus ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu, viegli saprotamu un starptautiski salīdzināmu statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem (atkarībā no datiem, publisko reizi mēnesī, ceturksnī, gadā). Publikāciju sagatavošana un poligrāfijas darbu veikšana nav uzskatāma par atsevišķām CSP funkcijām.

Statistisko publikāciju sagatavošana izriet no Valsts statistikas likuma 5.panta 2.daļas 2.apakšpunktā noteiktā uzdevuma – nodrošināt statistikas lietotājus ar valsts statistiskās informācijas programmā iekļauto informāciju, par kuru atbild CSP. Likumā noteikto uzdevumu izpildei CSP izmanto virkni komunikāciju kanālus – mājas lapu internetā, statistikas datubāzes internetā, plašsaziņas līdzekļus un statistiskās publikācijas.

Statistisko publikāciju sagatavošana pēdējo gadu laikā ir būtiski pārskatīta, ņemot vērā tādus faktoros, kā pieejamo rādītāju apjoms interneta datubāzēs (CSP datubāzēs: 2008.gadā – 12,5 milj. rādītāju, 2009.gadā – 18,6 milj. rādītāju), interneta pieejamība Latvijas iedzīvotājiem, kā arī interneta lietošanas prasmes. Jau 2007.gadā tika mainīti statistikas izdevumu sagatavošanas principi, atsakoties no detalizētām nozaru un īstermiņa statistikas datu publikācijām, tā vietā sagatavojot informatīvus apskatus, kur aprakstītas pamattendences un kas kalpo kā statistikas datubāžu popularizēšanas rīks.

Jāatzīmē, ka neviens Eiropas Savienības valsts nav pilnībā atteikusies no statistisko publikāciju sagatavošanas. Papildus tam ir jānorāda, ka internetu Latvijā regulāri lieto 60,9% (apsekojuma par informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lietošanu mājsaimniecībās 2009.gada dati) iedzīvotāju, līdz ar to, atsakoties no statistiskajām publikācijām, 2/5 iedzīvotāju tiktu apgrūtināta informācijas iegūšana.

Bez tam, izvērtējot statistisko publikāciju lietderību, jāpievērš uzmanība aspektiem, kas saistīti ar informācijas nodošanu nākamajām paaudzēm (arhīvs), dažādas publikāciju apmaiņas programmas ar citu valstu iestādēm.

Poligrāfijas darbu veikšana arī nav uzskatāma par atsevišķu CSP funkciju, jo poligrāfijas pakalpojumus saņem tikai CSP struktūrvienības, kas nodarbojas ar datu vākšanu un izplatīšanu. Biežāk veiktie darbi ir veidlapu un instrukciju pavairošana, informatīvu materiālu respondentiem sagatavošana, publikāciju izgatavošana.

Izvērtēt iespēju visus iepriekšminētos darbus uzdot veikt ārpalpojuma sniedzējam, jāņem vērā šādi būtiski apsvērumi:

- Ekonomiski izdevīgākais risinājums. Noskaidrojot atsevišķu darbu cenas, secināts, ka ārpalpojuma piedāvājums, salīdzinājumā ar pašreizējām izmaksām ir dārgāks, līdz ar to – ekonomiski neizdevīgāks.
- Esošā tehniskā bāze un veiktās investīcijas. CSP ir nodrošināta ar visām nepieciešamajām iekārtām, kas pamatā ir iegādātas PHARE programmas ietvaros. Šobrīd investīcijas teknikā nav nepieciešamas un arī netiek veiktas.
- Apdraudējums Lauksaimniecības un Tautas skaitīšanas veikšanai. Abu skaitīšanu nodrošināšanai ir paredzēts izgatavot dažādus iespiedmateriālus (anketas, veidlapas, instrukcijas, metodiskie norādījumi, informatīvie materiāli). Atsakoties no poligrāfijas darbu veikšanas CSP, šo pasākumu reālie izdevumi būtiski palielinātos, taču finanšu līdzekļu apjoms CSP jau ir noteikts un saplānots.
- Darbu izpildes termiņi. CSP ir nepieciešams saņemt pavairotos materiālus iespējami īsā termiņā.
- Konfidencialitātes nodrošināšana. Statistiskā informācija ir noteikta par konfidencialu pirms noteiktā publicēšanas brīža. Nododot pavairošanas tehnisko funkciju ārpalpojuma sniedzējam, varētu tikt apdraudēta konfidencialitātes ievērošana.

Ņemot vērā darba specifiku un apjoma izmaiņas, CSP Poligrāfijas daļas darbinieku skaits, salīdzinot ar 2000.gadu, ir samazināts par 40 procentiem.

5. Konkurences padomes alternatīvie finansēšanas modeļi

Konkurences padomes (KP) turpmākai finansēšanai Ekonomikas ministrija piedāvā izskatīt trīs iespējamus alternatīvos finansēšanas modeļus.

A. variants: KP tiek finansēta no speciāla fonda līdzekļiem, kura finansējumu avoti ir:

- 1) iemaksas no valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu (procentos no kopējā gada ieņēmuma);
- 2) iemaksas no finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku maksājumiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijai (FKTK) (procentos no kopējā gada ieņēmuma);

3) valsts budžeta dotācija.

- + Nodrošina pietiekamus finanšu un personāla resursus pilnvērtīgai noteikto funkciju veikšanai. Fondā uzkrātie līdzekļi ļautu nodrošināt iestādes darbību situācijā, kad valsts nepietiekama finansējuma dēļ tiktu apdraudēta pilnvērtīga iestādes darbība.
- + Šāds finansēšanas modelis nodrošinās iespēju pilnvērtīgi finansēt arī konkurences veicināšanu (*competition advocacy*), sniedzot atzinumus par normatīvajiem aktiem un piedaloties likumdošanas procesā, kas ir būtiska iestādes funkcija.
- + Atkarībā no noteiktās iemaksas apmēra iespējams būtiski samazināt valsts budžeta dotācijas apmēru.
- + Maksājumi attiektos uz komersantiem, kuru darbībās pastāv liels risks ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli, kā arī uz tādiem, pret kuriem šādu stāvokli iespējams izmantot un, līdz ar, to tie ir ieinteresēti Konkurences likuma ievērošanas uzraudzībā. Šādu pārkāpumu izmeklēšana ir ilgstoša, sarežģīta un daudzus resursu patērējoša.
- Nepieciešams palielināt valsts nodevu par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku maksājumus FKTK vai samazināt abu iestāžu izdevumus, lai būtu iespējams nodrošināt iemaksas fondā Konkurences padomes finansēšanai.
- Nepieciešama piešķirto nodevas maksājumu administrēšana, lai nodrošinātu, ka uzņēmumu maksājumi tiek izlietoti tikai attiecīga iestādes pakalpojuma (konkurences uzraudzība konkrētā nozarē) sniegšanai.
- Netiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme pret visām tautsaimniecības nozarēm, jo par konkurences uzraudzību atsevišķu nozaru komersantiem (Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas un FKTK uzraudzības loks) būs jāmaksā, bet pārējie nemaksās.

Nepieciešamie grozījumi tiesību aktos: likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumā un Konkurences likumā.

Šāda sistēma, kas paredz 7,5% lielas iemaksas no pārējo sektorālo regulatoru ieņēmumiem, pastāv Portugālē¹ un tiek pamatota ar konkurences iestādes būtisko lomu konkurences vides nodrošināšanā gan tieši, gan netieši arī regulējamās nozarēs, ņemot vērā sektorālo regulatoru un konkurences iestādes kopējo mērķi – konkurences veicināšanu attiecīgajās nozarēs, tādējādi nodrošinot arī lielāku konkurences iestādes neatkarību no valsts budžeta. Iespēju ieviest šādu sistēmu, paralēli maksām par konkurences iestādes pakalpojumiem, izvērtē arī Francija.

B. variants: KP tiek finansēta no speciāla fonda līdzekļiem, kura finansējumu avoti ir:

- 1) iemaksas no konkurences aizsardzības nodevas (konstants maksājums komersantiem vienreiz gadā vai procentos no gada apgrozījuma, vai tikai jaunizveidotiem komersantiem);
  - 2) valsts budžeta dotācija (dotācijas nepieciešamība un apjoms atkarīgs no noteiktā nodevas maksātāju loka un nodevas lieluma).
- + Nodrošina pietiekamus finanšu un personāla resursus pilnvērtīgai noteikto funkciju veikšanai. Fondā uzkrātie līdzekļi ļautu nodrošināt iestādes darbību

¹ <http://www.concorrenca.pt/Download/07350736.pdf>

situācijā, kad valsts nepietiekama finansējuma dēļ tiktu apdraudēta pilnvērtīga iestādes darbība.

- + Nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus komersantiem, ja komersantu maksājumu nosaka kā procentuālu daļu no komersanta gada apgrozījuma.
- + Komersantu konstanti katru gadu maksājamā summa ir samērā neliela (tai jābūt nebūtiskai), tai pat laikā iespējams iegūt lielu iekasējamā maksājuma apjomu, būtiski atslogojot valsts budžetu.
- + Komersantu konstanti katru gadu maksājamo summu iespējams diferencēt pēc komersanta lieluma, neattiecinot uz maziem komersantiem, kas nespēj būtiski ietekmēt konkurenci.
- Tiek uzlikts papildus slogs komersantiem, vai atkarībā no nodevas veida – radītas lielākas izmaksas jaunu komersantu reģistrācijai.
- Ja ar nodevu apliek tikai jauni reģistrēti komersanti, iegūtais finansējums, pieņemot, ka maksājumam ir jābūt nelielam, nebūtiski atslogos valsts budžetu.

Nepieciešamie grozījumi tiesību aktos: likumā „Par nodokļiem un nodevām” un Konkurences likumā.

C. variants: KP tiek finansēta no speciāla fonda līdzekļiem, kura finansējumu avoti ir:

- 1) iekasētās soda naudas par Konkurences likuma pārkāpumiem;
- 2) valsts budžeta dotācija.

- + Iespējams nodrošināt finansējumu komersantu un sabiedrības informēšanas pasākumiem, kam citādi parasti trūkst finansējuma.
- + Fondā uzkrātie līdzekļi ļautu nodrošināt iestādes darbību situācijā, kad valsts nepietiekama finansējuma dēļ tiktu apdraudēta pilnvērtīga iestādes darbība.
- Valsts budžets reāli netiek atslogots, jo konkrētās naudas summas attiecīgi nenokļūtu valsts budžetā.
- Novirzot finansējumu KP tiešās darbības nodrošināšanai, pastāv iespēja, ka iestāde var būt ieinteresēta pārmērīgi piemērot sodīšanas pilnvaras, tai var tikt pārņemta neobjektivitāte soda noteikšanā.
- Šādi piešķirts finansējums nav prognozējams un katru gadu var atšķirties.

Nepieciešamie grozījumi tiesību aktā: Konkurences likumā.

Šāds modelis pastāv Bulgārijā, kur likumā ir noteikts, ka 25% no soda naudās iegūtā finansējuma jānovirza darbinieku kvalifikācijas celšanai un stimulēšanai. Ungārijā noteikts, ka 5% no iekasētās soda naudas nonāk fondā, kas paredzēts komersantu un sabiedrības izglītošanai konkurences un patērētāju tiesību jautājumos.

Pamatojoties uz KP piemēroto naudas sodu, 2009.gadā valsts budžetā ieskaitītas soda naudas 201 594 latu apmērā, bet 2008.gadā – 85 335 latu apmērā.

D. variants: KP tiek finansēta no speciāla fonda līdzekļiem, kura finansējumu avoti ir:

- 1) iekasētās nodevas un maksa par Konkurences padomes sniegtajiem pakalpojumiem;
- 2) valsts budžeta dotācija.

- + Nodrošina papildus finanšu resursus pilnvērtīgai noteikto funkciju veikšanai situācijā, kad valsts nepietiekama finansējuma dēļ tiktu apdraudēta pilnvērtīga iestādes darbība.
- + Maksājumu veic tikai tie komersanti, kas izmanto KP pakalpojumus.

- + Maksājumus par apvienošanās vai vienošanās ziņojuma izvērtēšanu iespējams diferencēt pēc to dalībnieku apgrozījuma vai lietas sarežģītības pakāpes.
- Tiek uzlikts papildus slogs komersantiem, kas vēlas apvienoties, noslēgt vienošanos vai iegūt KP viedokli konkrētā konkurences tiesību jautājumā.
- Maksas noteikšana par KP atzinumu var negatīvi ietekmēt komersantu zināšanu konkurences tiesībās līmeni, kā rezultātā tiem pastāvētu lielākas iespējas pārkāpt Konkurences likuma prasības.
- Iegūtā finansējuma apjoms nav prognozējams un nebūtiski atslagos valsts budžetu.

Nepieciešamie grozījumi tiesību aktā: nepieciešamas izmaiņas Konkurences likumā, kā arī jāizstrādā Ministru kabineta noteikumi „Noteikumi par Konkurences padomes sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”.

Vairākās valstīs apvienošanās ziņojuma un vienošanās atļaušanas iesnieguma izskatīšanai ir noteikta maksa, kas ir diferencēta pēc apvienošanās dalībnieku apgrozījuma² vai lietas sarežģītības pakāpes³ (piemēram, maksa Vācijā variē no 1 500 euro līdz atsevišķās īpaši sarežģītās lietās pat 100 000 euro), tomēr šādi iegūtā finansējuma apmērs nav prognozējams (2008.gadā KP tika izskatītas 57, bet 2009.gadā tikai 12 apvienošanās). Portugālē maksa noteikta arī par konkurences iestādes sagatavotu atzinumu.

Maksu, kas sedz administratīvos izdevumus, iespējams noteikt par apvienošanās ziņojumu izskatīšanu, ziņojumu par vienošanos, lietas materiālu kopēšanu, kā arī par nepamatota iesnieguma izskatīšanu, lietu izmeklēšanu (maksā vainīgais), kā tas, piemēram, ir Vācijā.

Augstāk minētie finansēšanas mehānismi var tikt ieviesti arī kombinācijās.

6. Konkurences padomes un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apvienošanas iespējas izvērtējums

Mērķis iespējamai Konkurences padomes (KP) un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) apvienošanai – optimizēt Ekonomikas ministrijas padotības iestāžu darbību sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas un konkurences uzraudzības jomā, nodrošinot efektīvu sistēmas funkcionēšanu, maksimāli samazinot administratīvo aparātu, efektīvi izmantojot cilvēku un finanšu resursus, kā arī samazinot izdevumus atlīdzībai un infrastruktūras uzturēšanai.

Apvienojot KP un SPRK, uz to bāzes būtu jāveido jauna institūcija (Iestāde). Rezultātā visas KP un SPRK esošās funkcijas pārņemtu Iestāde. Pēc iestāžu apvienošanas būtu jāveido jauna lēmēj institūcija un jauna izpildinstitūcijas struktūra.

KP un SPRK salīdzinājums

KP un SPRK apvienošanu var pamatot, ņemot vērā to kopīgās pazīmes gan pēc mērķa un uzdevumiem, gan institucionālās uzbūves un neatkarības statusa:

	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	Konkurences padome
1.Mērķis	Nodrošināt iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī veicināt attīstību un ekonomiski pamatotu konkurenci regulējamās nozarēs , nosakot sabiedrisko pakalpojumu	Aizsargāt, saglabāt un attīstīt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci visās tautsaimniecības nozarēs sabiedrības interesēs, ierobežojot tirgus koncentrāciju,

² Portugāle, Spānija, Itālija

³ Vācija, http://www.bundeskartellamt.de/wEnglisch/download/pdf/GWB/0911_GWB_7_Nouvelle_E.pdf

	regulēšanas kārtību un tiesiskās attiecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā.	uzliekot par pienākumu izbeigt konkurenci regulējošajos normatīvajos aktos aizliegtas darbības un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saucot pie atbildības vainīgās personas.
2.Darbības joma	Kompetence konkrētos pakalpojumu veidos šādās nozarēs: 1) enerģētika; 2) elektroniskie sakari; 3) pasts; 4) dzelzceļa transports; 5) sadzīves atkritumu apsaimniekošana; 6) ūdenssaimniecība; 7) siltumapgāde; 8) energoapgādes objektu kontrole.	Visas tautsaimniecības nozares.
3. Padotības forma	Ekonomikas ministra pārraudzībā esoša atvasināta publiska persona.	Pārraudzības forma – Ekonomikas ministrijas padotībā esoša iestāde.
4.Funkcionālā neatkarība	Neatkarīga likumā noteikto funkciju pildīšanā un nav pakļauta valdības vai tās institūciju lēmumiem.	Funkcionāla neatkarība – norādījumus par lietas izpēti uzsākšanu, kā arī par to, kādā veidā veicama izpēte vai pieņemams lēmums, KP priekšsēdētājam un tās locekļiem nevar dot ne Ministru kabinets, ne ekonomikas ministrs, ne citas personas.
5.Lēmējinsti – tūcija	Lēmējinsti – tūcija ir padome . Padomes locekļus ieceļ <u>Saeima</u> pēc Ministru kabineta priekšlikuma uz pieciem gadiem.	Lēmējinsti – tūcija ir padome . Padomes locekļus amatā apstiprina <u>Ministru kabinets</u> pēc ekonomikas ministra ieteikuma.
6.Lēmumu pieņemšanas neatkarība	SPRK pieņemtos lēmumus un izdotos administratīvos aktus par prettiesiskiem var atzīt un atcelt <u>tikai Administratīvajā apgabaltiesā</u> .	KP lēmumus, procesa dalībnieks var <u>pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā</u> .
7.Budžets	Iestādes darbību finansē no ieņēmumiem, kas gūti, iekasējot valsts nodevu par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu.	Finansējums no valsts budžeta.
8. Iestādes pilnvaru raksturojums, tai skaitā sankciju piemērošanas pilnvaras	Pilnvaras ļauj kā funkcionāli neatkarīgai iestādei: - ierosināt lietas, sastādīt sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam vai lietotājam administratīvo pārkāpumu protokolu, kas tiek izskatīts likumā noteiktajā kārtībā; - likumā noteiktajos gadījumos var anulēt (atcelt) sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam izsniegto licenci; - likumā noteiktajos gadījumos var noraidīt iesniegtos tarifu projektus.	Pilnvaras ļauj kā funkcionāli neatkarīgai iestādei: - ierosināt un izmeklēt lietas; - konstatēt pārkāpumus; - uzlikt sodus un tiesiskos pienākumus.

Ekonomiskais pamatojums

Apvienojot iestādes, iespējams līdzekļu ietaupījums:

- ietaupījums no padomes locekļu skaita samazināšanas (samazinājums par 3 padomes locekļu atalgojumu un to saimnieciskajiem izdevumiem);
- ietaupījums no atbalsta funkciju nodrošināšanas struktūrvienību apvienošanas (sabiedriskās attiecības, administratīvās funkcijas, grāmatvedība un finanšu jautājumi, dokumentu vadība, personāla vadība);
- pārējo departamentu optimizēšana, samazinot amata vietu skaitu, piemēram, makroekonomiskās analīzes, juridisko dienestu struktūru apvienošana.

2010.gadā plānotais SPRK budžets ir 2 929 337 lati, KP – 450 401 lati, kopā – 3 379 738 lati. Amatu vietu skaits SPRK – 98, KP – 43, kopā – 141.

Jārēķinās ar vienreizējām papildu izmaksām reorganizācijai, piemēram, atlaišanas pabalsti.

Iestādes finansēšanas modelis

Veidojot Iestādes finansējuma modeli, jāņem vērā, ka no sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju veiktajām valsts nodevas iemaksām nedrīkst subsidēt citas valsts budžeta prioritātes, t.sk. konkurences uzraudzību citās (ne-regulētajās) nozarēs. Līdz ar to finansējuma modelim būtu jābūt kombinētam. Lai tiktu nodrošināta iestādes neatkarība sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas funkciju pildīšanā, ko nosaka Eiropas Savienības tiesību akti, arī iestādes finansējuma modelim jābūt tādām, kas saglabā politisko neatkarību, gan arī neatkarīgu pozīciju attiecībā ar tirgus dalībniekiem (komersantiem un patērētājiem).

A. variants: iestāde tiek finansēta no speciāla fonda līdzekļiem, kura finansējumu avoti ir:

- 1) iemaksas no sabiedriskā pakalpojuma regulēšanas nodevas (procentos no gada apgrozījuma);
- 2) valsts budžeta dotācija.
  - + Nodrošina pietiekamus finanšu un personāla resursus pilnvērtīgai noteikto funkciju veikšanai. Fondā uzkrātie līdzekļi ļautu nodrošināt iestādes darbību situācijā, kad valsts nepietiekama finansējuma dēļ tiktu apdraudēta pilnvērtīga iestādes darbība.
  - + Nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus komersantiem, komersantu maksājumu nosakot kā procentuālu daļu no komersanta gada apgrozījuma.
  - Nepieciešama nodevas administrēšana, lai norobežotu valsts nodevas maksājumu pareizu izlietošanu tikai regulēšanas funkcijām.
  - Salīdzinoši mazs valsts budžeta līdzekļu ietaupījums no apvienošanas, jo lielākā daļa KP funkcijas ne – regulējamās nozarēs joprojām tiek finansētas no valsts budžeta.

B. variants: iestāde tiek finansēta no speciāla fonda līdzekļiem, kura finansējumu avoti ir:

- 1) alternatīva konkurences uzraudzības funkciju finansēšana (skatīt variantus pie KP alternatīviem finansēšanas modeļiem);
- 2) iemaksas no sabiedriskā pakalpojuma regulēšanas nodevas (procentos no gada apgrozījuma).
  - + Būtisks valsts budžeta līdzekļu ietaupījums no apvienošanas.
  - + Nodrošina pietiekamus finanšu un personāla resursus pilnvērtīgai noteikto funkciju veikšanai.
  - + Nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus komersantiem, komersantu maksājumu nosakot kā procentuālu daļu no komersanta gada apgrozījuma.
  - Nepieciešama nodevas administrēšana, lai norobežotu valsts nodevas maksājumu pareizu izlietošanu tikai regulēšanas funkcijām.
  - Papildus finansiālais slogs uzņēmējiem, maksājot par konkurences uzraudzību (atkarībā no izvēlēta finansēšanas modeļa veida).

Citu valstu pieredze

Konkurences uzraudzības un sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas funkciju apvienošana vienā institūcijā atbilst vairāku pasaules valstu praksei, kā piemēram, Igaunijā, Nīderlandē, Dānijā un Austrālijā:

- *Igaunija:*
Konkurences iestāde regulē komunikācijas (pasts, elektroniskās komunikācijas), dzelzceļa un enerģijas tarifus.
- *Nīderlande:*
Enerģijas regulācijas kamera, kas atrodas Ekonomikas ministrijas padotībā, darbojas Konkurences iestādes ietvaros.
Transporta regulācijas kamera (aviācija, dzelzceļš, sabiedriskais transports), kas atrodas Transporta ministrijas padotībā, darbojas Konkurences iestādes ietvaros.
- *Dānija:*
Konkurences iestāde nodrošina sekretariātu Dāņu enerģijas regulācijas padomei (elektrība, gāze, apkure) (DERA), kas pārtrauga enerģijas sektoru.
- *Austrālija:*
Austrālijas konkurences un patērētāju komisija (ACCC) regulē telekomunikācijas, transporta, kā arī lidostas, dzelzceļa un ostu pakalpojumus. Austrālijas Enerģijas Regulators (neatkarīga juridiska vienība), kas ACCC ietvaros, regulē elektrību un gāzi.

7. Latvijas Ārējo ekonomisko pārstāvniecību un Latvijas Republikas vēstniecību funkcijas, Latvijas Ārējo ekonomisko pārstāvniecību atrašanās vieta

Latvijas Ārējās ekonomiskās pārstāvniecības (Pārstāvniecības) (ar atbalsta struktūru – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA)) sniedz Latvijas komersantiem pilnu un nepastarpinātu tiešo eksporta atbalsta pakalpojumu klāstu.

Lai nodrošinātu Pārstāvniecību darbības atbilstību Latvijas komersantu vajadzībām ir izveidota Latvijas Ārējo ekonomisko pārstāvniecību darbības koordinācijas padome, kurā ir pārstāvētas Ekonomikas ministrija, Ārlietu ministrija, LIAA, kā arī Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Ārvalstu investoru padomes deleģētie lielo un mazo komercsabiedrību pārstāvji.

Latvijas Republikas vēstniecību funkcijās ietilpst ekonomisko interešu īstenošana valsts līmenī, savukārt, Pārstāvniecības sniedz tiešu atbalstu komersantu līmenī:

<i>Pārstāvniecību funkcijas</i>	<i>LR vēstniecību funkcijas</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sniegt individuālus pakalpojumus Latvijas eksportētājiem; • veicināt Latvijas eksporta darījumu norisi starp Latvijas un ārvalstu komersantiem; • piedalīties jautājumu risināšanā, kuri skar Latvijas eksportētāju intereses; • veikt mērķa valstu tirgus pētījumus mikroekonomikas līmenī, sniedzot ieinteresētajiem Latvijas komersantiem padziļinātu informāciju par perspektīviem noieta tirgiem nozaru ietvaros un potenciāliem sadarbības partneriem; • meklēt Latvijas komersantiem sadarbības partnerus (<i>matchmaking</i>) un veicināt sadarbības līgumu noslēgšanu; • sniegt palīdzību komersantiem ārējā mārketinga pasākumos mērķa valstīs (tirdzniecības misijas, izstādes u.tml. pasākumi); • konsultēt loģistikas un tirdzniecības operāciju finansēšanas jomā Latvijas eksportētāju partnervalstīs; • palīdzēt Latvijas komersantiem strīdīgu situāciju risināšanā ārvalstīs; • sekmēt investīciju plūsmu; • identificēt potenciālos ārvalstu investorus un izstrādāt to profilus; • veikt mērķa kompāniju (potenciālo investoru) uzraudzību; • uzturēt pastāvīgu kontaktu ar ārvalstu investoriem, lai veidotos atgriezeniskā saite jaunu investīciju projektu uzsākšanai; • apzināt, apstrādāt un izplatīt Latvijas komersantiem informāciju par ārzemju firmu pieprasījumiem pēc Latvijas precēm un pakalpojumiem; • sagatavot, regulāri atjaunot un izplatīt ārvalstīs informāciju par precēm, kuras Latvijas komersanti piedāvā eksportam, kā arī par pašiem eksportētājiem un nozaru eksporta potenciālu; • izvērtēt un izplatīt informāciju par ārvalstī notiekošajām izstādēm; • piedalīties Latvijas eksportpreču izstāžu un gadatirgus pasākumu sagatavošanā; • informēt ārvalsts kompānijas par Latvijas pakalpojumiem starptautiskā biznesa un tranzīta jomā. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizēt uzņēmējvalsts politiku un sniegt informāciju un priekšlikumus Ārlietu ministrijai par attiecību attīstību; • organizēt augstāko amatpersonu vizītes; • veicināt sakaru starp Latvijas un uzņēmējvalsts valsts organizācijām, pašvaldībām, pilsonisko sabiedrību; • aizstāvēt Latvijas ekonomiskās intereses; • aizstāvēt Latvijas fizisko un juridisko personu tiesības un likumīgās intereses uzņēmējvalstī; • sadarboties ar latviešu diasporu attiecīgajā valstī; • sniegt informāciju par Latviju un veicināt kultūras sakarus; • uzturēt kontaktus ar uzņēmējvalstī esošajām starptautiskajām organizācijām; • uzturēt kontaktus ar uzņēmējvalstī esošajām konsulārajām un diplomātiskajām citu valstu pārstāvniecībām, kas akreditētas arī LR.

Valstīs, kurās ir atvērtas Pārstāvniecības un kuras ir prioritāri Latvijas komercsabiedrību tirgi, komercsabiedrības saņem plašāku un mērķtiecīgāku eksporta atbalsta pakalpojumu klāstu nekā valstīs, kurās strādā tikai Latvijas Republikas vēstniecības. Latvijas Republikas vēstniecību diplomāti nevar nodrošināt padziļinātu eksportētāju atbalstu un pilnu laiku veltīt komercsabiedrību interešu jautājumiem, jo to pamatfunkcija ir politisko jautājumu un arī citu nozaru interešu pārstāvēšanā ārvalstīs (izglītība, kultūra, konsulārie jautājumi u.c.).

Pārstāvniecību darbs ir fokusēts uz precīzu, komercsabiedrību vajadzībām atbilstošu atbalstu. Lai atbalsts būtu racionāls un ar maksimālu efektivitāti, komercsabiedrību vajadzības un eksportspēja tiek izvērtēta LIAA birojā Rīgā, sniedzot komercsabiedrībām konsultācijas un visu nepieciešamo atbalstu, lai sagatavotos eksporta aktivitātēm ārvalstīs un Pārstāvniecību resursi tiktu izmantoti ar vislielāko atdevi. Latvijas ārējās ekonomiskās pārstāvniecības un LIAA pakalpojumus komersantiem nodrošina pēc „vienas pieturas aģentūras” principa:

- uzņēmējiem, meklējot biznesa partnerus ārvalstīs, svarīga ir stabila, ātra, rīcībspējīga atbalsta sistēma un loģiskā sistēma: *komersants – LIAA – Pārstāvniecība*;
- daļu no komercsabiedrībām nepieciešamā atbalsta, savstarpēji operatīvi komunicējot, sniedz LIAA birojs Rīgā (informācija par tirgiem, partneru atlase u.c.). LIAA projektu vadītājiem ir aktīva ikdienas komunikācija ar komercsabiedrībām, tie pārzina to vajadzības un piedāvājumu un var ātri un nepastarpināti dot darba uzdevumus Pārstāvniecībām eksporta atbalsta pakalpojumu nodrošināšanai, it īpaši biznesa partneru meklēšanai un atgriezeniskās saites nodrošināšanai;
- Pārstāvniecības, strādājot ciešā sadarbībā ar LIAA biroju Rīgā, sniedz pakalpojumus atkarībā no uzņēmumu vēlmēm;
- LIAA uzņēmumi vienā vietā var saņemt ne tikai atbalstu biznesa partneru meklēšanā, bet arī informāciju par uzņēmuma dibināšanu, eksporta jautājumiem, inovācijām, jaunākajām tehnoloģijām, Eiropas Savienības struktūrfondu atbalsta programmām un citiem finanšu instrumentiem uzņēmējdarbības veicināšanai, kā arī var saņemt atbalstu stratēģisko un finanšu investoru piesaistē. Papildus eksporta atbalsta pakalpojumiem LIAA nodrošina pakalpojumus uzņēmumiem konkurētspējas veicināšanā: informatīvi un izglītojoši semināri, konsultācijas par ārējiem tirgiem, konsultatīvs atbalsts eksporta stratēģijas un eksporta plāna izstrādē;
- Pārstāvniecības sadarbībā ar LIAA biroju Rīgā operatīvi apstrādā visus ārvalstu kompāniju eksporta pieprasījumus, nododot tos atbilstoša profila ieinteresētiem Latvijas uzņēmumiem;
- LIAA mērķtiecīgi piesaista uz eksportu orientētas ārvalstu tiešās investīcijas augsto, vidēji augsto un vidējo tehnoloģiju nozarēs, kā arī zināšanu ietilpīgajās nozarēs, lai palielinātu Latvijas uzņēmumu konkurētspēju Latvijā un starptautiskajos tirgos. Šobrīd LIAA birojs Rīgā operatīvi nodrošina visu nepieciešamo informāciju investīciju projektu virzībai.

Arī Lietuvā, Igaunijā un Somijā ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās aģentūras ir atbildīgas par eksporta atbalsta pakalpojumu sniegšanu komersantiem ārvalstu tirgos.

No finanšu līdzekļu taupīšanas, informācijas apmaiņas un sadarbības viedokļa, kopš 2009.gada Pārstāvniecības iespēju robežās ir izvietotas Latvijas Republikas vēstniecību telpās (skat. tabulā), tādējādi, minimizējot līdzekļus Pārstāvniecību biroju izdevumiem. Vienīgi Pārstāvniecība Lielbritānijā strādā atsevišķā birojā, jo vēstniecības telpas ir par mazām, lai izvietotu Pārstāvniecību.

2010.gadā tika slēgtas pārstāvniecības ASV un Kazahstānā (likvidētas 3 štata vietas), kā arī likvidēta pārstāvniecības vadītāja vietnieka vieta Zviedrijā (1 darbinieks).

**Informācija par Latvijas Ārējo ekonomisko pārstāvniecību uzturēšanas izdevumiem,
darbinieku skaitu un atrašanās vietu**

Latvijas ārējā ekonomiskā pārstāvniecība	Izdevumi uzturēšanai 2010.gadā, latos	Darbinieku skaits 2010.gadā	Atrašanās vieta, veiktie izdevumu optimizācijas pasākumi
Pārstāvniecība Dānijā	75 587	1	Vēstniecības telpās kopš atvēršanas
Pārstāvniecība Francijā	98 561	2	Vēstniecības telpās kopš atvēršanas
Pārstāvniecība Japānā	85 130	1	Vēstniecības telpās kopš atvēršanas
Pārstāvniecība Krievijā	72 485	2	Vēstniecības telpās kopš atvēršanas
Pārstāvniecība Lielbritānijā	111 351	2	Atsevišķs birojs
Pārstāvniecība Nīderlandē	47 667	1	Vēstniecības telpās kopš 2010.g.
Pārstāvniecība Norvēģijā	53 875	1	Vēstniecības telpās kopš 2009.g.
Pārstāvniecība Polijā	36 616	1	Vēstniecības telpās kopš 2009.g.
Pārstāvniecība Vācijā	108 465	2	Vēstniecības telpās kopš 2009.g.
Pārstāvniecība Zviedrijā	51 183	1	Vēstniecības telpās kopš atvēršanas.
Kopā	740 920		

Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību sasniegtie rezultāti 2009.gadā

	Dānija	Francija	Japāna	Krievija	Lielbritānija	Nīderlande	Polija	Vācija	Zviedrija	Norvēģija	Kopā
1. Konsultācijas, atbilžu gatavošana uz informācijas pieprasījumiem par ārējās tirdzniecības jautājumiem	93	147	93	54	281	98	38	123	182	128	1237
2. Ārvalstu kompāniju sadarbības projektu identificēšana, atbilstoša Latvijas piedāvājuma sagatavošana, iesniegšana ārvalstu kompānijām – projektu apkalpošana	89	13	15	8	78	15	11	45	47	38	360
3. Latvijas komersantu eksporta projektu virzīšana ārvalstu tirgos	13	15	9	9	18	10	14	23	9	14	134
4. Potenciālo ārvalstu sadarbības partneru atlase, atbilstoši Latvijas uzņēmēju pieprasījumiem	92	36	20	40	26	38	52	103	161	61	629
5. Latvijas komersantu individuālu	13	15	9	9	18	10	14	23	9	14	134

	Dānija	Francija	Japāna	Krievija	Lielbritānija	Nīderlande	Polija	Vācija	Zviedrija	Norvēģija	Kopā
biznesa vizīšu organizēšana (tiešās vizītes) pie potenciālajiem sadarbības partneriem ārvalstīs											
6. Latvijas uzņēmumu tirdzniecības misiju organizēšana	2	2	0	9	2	2	1	3	8	2	29
7. Ārvalstu kompāniju, kuras ir ieinteresētas atrast biznesa partnerus, izvietot pasūtījumus, vai pirkt Latvijas uzņēmumu produkciju, vizīšu Latvijā organizēšana	5	7	2	0	6	3	2	3	1	15	44
8. Nozaru tirgus apskatu / informatīvu ziņojumu par dažādām valstīm dažādās nozarēs gatavošana	0	0	1	1	2	1	0	2	3	4	14
9. Konsultācijas par biznesa vidi Latvijā ārvalstu investoriem, ārvalstu diplomātiskajām pārstāvniecībām u.c. ārvalstu institūcijām	7	121	51	2	146	40	41	93	4	22	527
10. Informācijas pieprasījumu apstrāde potenciālajiem investīciju projektiem	0	5	2	8	16	4	0	12	7	2	58
11. Potenciālo investīciju projektu virzība (piedāvājuma gatavošana, atbilžu sniegšana, komunikācija utt.)	4	6	2	1	6	4	4	9	0	1	37
12. Noorganizētas potenciālo ārvalstu investoru vizītes Latvijā	0	1	0	1	1	4	1	0	3	1	12

Avots: Informatīvais ziņojums par rīcības plāna „Par Latvijas ārējo ekonomisko pārstāvniecību tīkla turpmāko attīstību” īstenošanas gaitu 2009.gadā (12.03.2010. <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=3049>)

Saglabājot esošo institucionālo risinājumu komersantu interešu pārstāvībai ārvalstīs:

- + Tiek nodrošināts individuāls, mērķtiecīgs eksporta atbalsta pakalpojumu klāsts uzņēmējiem.
- + Tiek saglabāts skaidrs un efektīvi strādājošs starpinstitūciju sadarbības mehānisms.

8. Tūrisma politikas funkcijas īstenošanas valsts līmenī nepieciešamība un tūrisma politikas funkcijas īstenošanas optimālākais institucionālais risinājums

Tūrisms ir starpnozaru sektors, kas skar kultūras, vides, veselības, uzņēmējdarbības, reģionālās politikas, ārvalstu sadarbības u.c. jautājumus. Strādājot pie tūrisma politikas, uzņēmējdarbības vides un eksporta veicināšanas jautājumiem, Ekonomikas ministrija veic apvienojošo funkciju. Sadarbībā ar iesaistītajām nozares ministrijām, kā arī asociācijām kompleksi tiek risināti visi ar nozari saistītie problēmjautājumi, t.sk. infrastruktūras attīstība, vides sakārtošana, robežu šķērsošana u.c. Lai nodrošinātu šīs nozares mērķtiecīgu

pilnveidošanu un attīstību, nepieciešama vienota, visaptveroša un mērķtiecīga tūrisma politika.

Tūrisma attīstības nepieciešamība ir detalizēti pamatota tādos vidējā un ilgtermiņa plānošanas dokumentos kā Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam, Informatīvais ziņojums *Par priekšlikumiem ekonomikas atveseļošanai vidēja termiņa periodā* un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam.

Riski, ja nav noteikta viena par tūrismu atbildīga institūcija:

- valstī netiek izstrādāta vienota/ visaptveroša tūrisma attīstības politika – tūrisma nozares intereses netiek konsekventi ievērotas visās saistītajās jomās;
- netiek koordinēti tūrisma normatīvā regulējuma jautājumi, t.sk. saistībā ar Eiropas Savienības prasībām tūrisma nozarei (piemēram, kompleksi tūrisma pakalpojumi, ārvalstnieku reģistrēšana tūristu mītnēs u.c.);
- tiek zaudēts efektīvs sadarbības mehānisms nacionālajā līmenī;
- tiek zaudēts 12 starptautisko nolīgumu un 2 starpresoru vienošanos tūrisma jomā īstenotājs Latvijas pusē;
- tiek apgrūtināta pārstāvība Eiropas Savienības un pasaules līmenī (ANO Pasaules Tūrisma organizācija, Eiropas Komisijas Tūrisma konsultatīvā komiteja u.c.).

Sadarbība tiek nodrošināta ar valsts pārvaldes iestādēm, LPS un pašvaldībām	Sadarbība tiek nodrošināta ar nozares asociācijām
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ārlietu ministriju ⇒ Iekšlietu ministriju ⇒ Izglītības un zinātnes ministriju; ⇒ Kultūras ministriju ⇒ Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju ⇒ Satiksmes ministriju ⇒ Vides ministriju ⇒ Zemkopības ministriju ⇒ Latvijas Pašvaldību savienību (LPS) ⇒ Rīgas Domi 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ E-tūrisma asociāciju ⇒ Kurzemes tūrisma asociāciju ⇒ Latgales reģiona tūrisma asociāciju „Ezerzeme” ⇒ Latvijas Ekotūrisma savienību ⇒ Latvijas Jaunatnes tūrisma mītnu asociāciju „Apceļo Latviju” ⇒ Latvijas Kempingu asociāciju ⇒ Latvijas Kurortoloģijas asociāciju ⇒ Latvijas Lauku tūrisma asociāciju „Lauku ceļotājs” ⇒ Latvijas Muzeju asociāciju ⇒ Latvijas Piļu un muižu asociāciju ⇒ Latvijas Profesionālo gidu asociāciju ⇒ Latvijas Tūrisma aģentu asociāciju ⇒ Latvijas Tūrisma gidu asociāciju ⇒ Latvijas Tūrisma informācijas organizāciju asociāciju „LATTŪRINFO” ⇒ Latvijas Tūrisma izglītības asociāciju ⇒ Latvijas Viesnīcu un restorānu asociāciju ⇒ Vidzemes tūrisma asociāciju ⇒ Zemgales tūrisma asociāciju ⇒ Latvijas Lielo pilsētu asociāciju

Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA) nodrošina tūrisma politikas īstenošanu. Eksporta veicināšanā viens no svarīgākajiem elementiem ir Latvijas kā tūrisma galamērķa pozicionēšana ārvalstīs. TAVA sadarbībā ar tūrisma nozari izstrādā un īsteno valsts kopējo tūrisma mārketinga stratēģiju – izvērtējot nozares potenciālu un piedāvātos produktus, reklamē valsti kopumā kā tūrisma galamērķi:

- ⇒ tika izstrādāts un tiek ieviests jauns Latvijas vienots tūrisma tēls;
- ⇒ tiek veiktas mērķtiecīgas, efektīvas un katram konkrētam tirgum atbilstošas mārketinga aktivitātes.

Riski, nododot šo funkciju privātam sektoram vai sadalot starp nozares asociācijām:

- Latvija vairs netiek reklamēta kā vienots galamērķis – zaudē atpazīstamību starptautiskā tirgū;
- ārvalstīs netiek pārstāvētas visu komersantu intereses, bet atsevišķo komersantu apvienību intereses;
- mārketinga aktivitātes ir sadrumstalotas, nav vienota mērķa un īstenošanas stratēģijas, kas noved pie efektivitātes mazināšanas un ieguldītā finansējuma atdeves mazināšanas;
- jaunais Latvijas tūrisma tēls un stratēģija netiek īstenoti – krīzes laikā paveiktā nozares mobilizācija netiek pilnvērtīgi izmantota;
- palielinās uzraudzības un kontroles funkciju nodrošināšanai nepieciešamo resursu apjoms.

Rezultātā: Latvija strauji zaudē savu konkurētspēju tūrisma tirgū – tūrisma pakalpojumu eksporta apjomi un ienākumi valsts budžetā no tūrisma samazinās.

Tūrisma politikas funkcijas īstenošanas optimālākais institucionālais risinājums prioritārajā secībā

A. variants: esošā institucionālā risinājuma saglabāšana.

- + Notiek mērķtiecīga jaunā Latvijas tūrisma tēla ieviešanas un mārketinga stratēģijas īstenošana.
- + Tiek saglabāts skaidrs un efektīvi strādājošs sadarbības mehānisms nacionālajā līmenī.
- Tūrisma politikas izstrādei un ieviešanai piešķirtā finansējuma nepietiekamība var negatīvi ietekmēt veicamo pasākumu efektivitāti.

Prognozējamā fiskālā ietekme: valsts budžeta finansējums saglabājas iepriekšējā līmenī (tūrisma politikas izstrādei un ieviešanai 2010.gadā – 580 000 latī).

B. variants: TAVA iekļaušana Ekonomikas ministrijas struktūrā, funkcijas Eiropas Savienības fondu administrēšanas jomā nododot LIAA.

- + Tiek saīsināts administratīvo lēmumu pieņemšanas process.
- Tūrisma politikas izstrāde un īstenošana koncentrējas vienā vietā.

Prognozējamā fiskālā ietekme: valsts budžeta izdevumi samazināsies uz administratīvo funkciju rēķina.

C. variants: TAVA kā atsevišķās struktūrvienības iekļaušana LIAA struktūrā.

- + Tiek lietderīgi izmantota LIAA pieredze eksporta vecināšanā.
- + Nodrošināts vienas pieturas aģentūras darbības princips – komersantiem, neatkarīgi no nozares, atbalsts ir pieejams vienā vietā.
- Ņemot vērā tūrisma komplekso/ starpsektorālo raksturu, netiek ņemtas vērā visas tūrisma ietekmējošas nianšes, kas kopumā mazina īstenojamo pasākumu efektivitāti.

Prognozējamā fiskālā ietekme: TAVA iekļaušana LIAA būtiski neietekmēs valsts budžeta izdevumus.

Atteikšanās no tūrisma politikas funkcijas īstenošanas valsts līmenī (gan izstrādes, gan ieviešanas) nav iespējama, jo tādejādi netiks:

- izstrādāta vienota, visaptveroša un mērķtiecīga tūrisma politika;
- īstenoti mērķtiecīgi valsts tūrisma mārketinga pasākumi.

Rezultātā: Latvija strauji zaudē savu konkurētspēju tūrisma tirgū – tūrisma pakalpojumu eksporta apjomi un ienākumi valsts budžetā no tūrisma samazinās.

Prognozējamā fiskālā ietekme: ņemot vērā, ka tomēr būs jānodrošina tūrisma normatīvā regulējuma jautājumu risināšana (piemēram, saistībā ar Eiropas Savienības prasībām tūrisma nozarei (kompleksi tūrisma pakalpojumi, ārvalstnieku reģistrēšana tūristu mītnēs u.c.)), starptautisko nolīgumu tūrisma un ekonomiskās sadarbības jomā administrēšana, būs nepieciešami cilvēkresursi šo funkciju īstenošanai, tad prognozējamais valsts budžeta līdzekļu ietaupījums īstermiņā iespējams 0,560 milj. latu apjomā. Šajā gadījumā paredzami zaudējumi valsts budžeta ienākumos no tūrisma pakalpojumu eksporta.

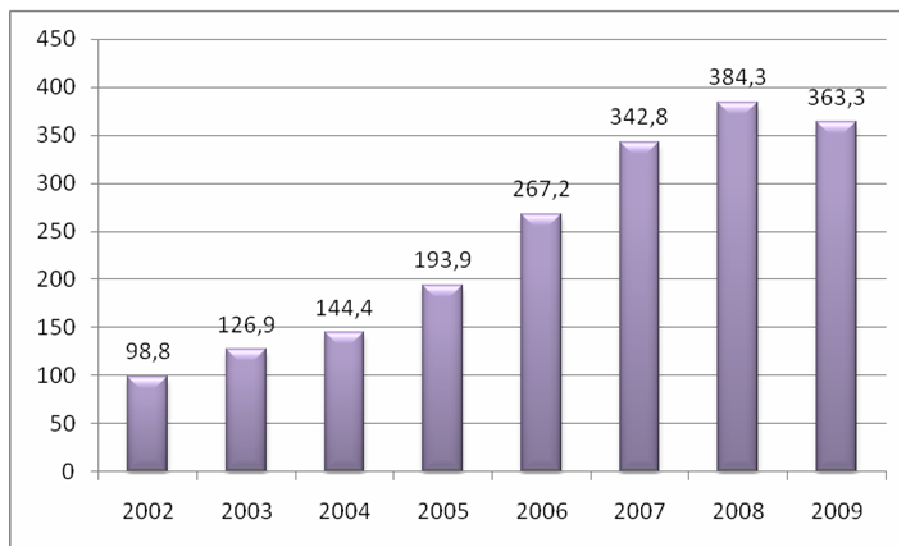
Informācijai:

Tūrisma nozare ir nozīmīga kopējā Latvijas valsts tautsaimniecībā. Pēc Latvijas Bankas datiem par svarīgākajām eksporta nozarēm (2009.gada aprīlis – 2010.gada marts), tūrisma pakalpojumu īpatsvars kopējā eksportā ir 6,6%, ierindojoties ceturtajā vietā. Pakalpojumu eksportā tūrisma pakalpojumi ar 19% īpatsvaru no kopējā pakalpojumu eksporta ierindojas pirmajā vietā.

Tūrisma nozare ir nozīmīgs eksporta ienākumu avots, kas sniedz ievērojamu pievienotību valsts iekšzemes kopproduktā. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes satelītkontu aprēķiniem tūrisma raksturīgo nozaru īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā pakāpeniski palielinās – no 5,9% 2004.gadā līdz 8,3% 2007.gadā.

No 2002.gada ar tūrisma saistīto pakalpojumu eksports ir pakāpeniski audzis, tikai 2009.gadā negatīvās ekonomiskās situācijas ietekmē vērojams 5% samazinājums, sasniedzot 363,3 milj. latu.

Ar tūrisma saistīto pakalpojumu eksports 2002.-2009.gadā, milj. latu

(Latvijas Bankas dati, 2010)

9. Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta kompetence un uzdevumi

Ekonomikas ministrijā ir izveidots Enerģētikas departaments (22 amata vietas) ar trīs nodaļām:

- 1) Enerģijas tirgu nodaļa (nodaļas vadītājs, 3 vecākie referenti, 4 pārvaldes vecākie referenti);
- 2) Enerģijas resursu un degvielas nodaļa (nodaļas vadītājs, 3 vecākie referenti, 4 pārvaldes vecākie referenti);
- 3) Enerģijas ražošanas nodaļa (nodaļas vadītājs, 2 vecākie referenti, 2 pārvaldes vecākie referenti).

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas definētajām funkcijām valsts pārvaldes funkciju katalogā, Enerģētikas departaments 2010.gadā īsteno šādas funkcijas:

905. Energoapgādes drošības paaugstināšanas politikas īstenošana;
906. Līdzdarbība ES enerģētikas politikas īstenošanā;
921. Starptautiskās sadarbības enerģētikas jomā nodrošināšana, līdzdalība Baltijas Ministru padomes Enerģētikas komitejā, Baltijas jūras valstu enerģētikas jomas sadarbības komitejā (BASREC), Starptautiskajā atjaunojamās enerģijas aģentūrā (IRENA), Enerģētikas Hartas un tranzītprotokola procesā un Baltijas jūras attīstības stratēģijas procesā;
922. Oglūdeņražu politikas tiesiskā regulējuma nodrošināšana, licencēšana, kā arī valsts līdzdalības daļas nodrošināšana;
923. Līdzdalība klimata pārmaiņu politikas īstenošanā (ar enerģētikas radītajām CO2 emisijām saistītajos jautājumos);
924. Tiesiskā regulējuma izstrāde ekonomiskajai darbībai LR teritoriālajos ūdeņos un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā;
932. Līdzdarbība ES enerģētikas politikas un enerģētikas tiesiskā regulējuma izstrādē un pilnveidošanā, politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektu izstrādāšana un aktualizēšana visās enerģētikas apakšjomās (apgādes drošība, primārie resursi, atjaunojamie resursi, degviela, elektroapgāde, gāzes apgāde, siltumapgāde energoefektivitāte);
966. Enerģijas un biodegvielas ražošanas administrēšana.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Enerģētikas departamentam jāveic šādi uzdevumi:

Enerģijas tirgu nodaļa:

1. Transponēt trešās Eiropas Savienības enerģētikas tirgus liberalizācijas tiesību aktu paketi Latvijas Republikas tiesību aktos.
2. Sagatavot nepieciešamos tiesību aktus un citus dokumentus jaunas elektroenerģijas ražošanas bāzes jaudas projekta ieviešanai.
3. Aktualizēt Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007.–2016.gadam, ņemot vērā ekonomikas attīstības tendenču izmaiņas.
4. Nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības stratēģijas Baltijas jūras reģionam Rīcības plāna Enerģētikas sadaļas aktivitātēs un līdzdalību Baltijas valstu enerģijas tirgu starpsavienojumu plānā un citās Eiropas Savienības iniciatīvās, kas vērstas uz Baltijas valstu enerģijas tirgu integrāciju Eiropas Savienības kopējā tirgu, enerģijas drošības veicināšanu.
5. Sagatavot Latvijas enerģētikas pārskatus.
6. Sagatavot starpvaldību līgumus par jēlnaftas un naftas produktu rezervēm saskaņā ar Padomes 2006.gada 24.jūlija Direktīvu 2006/67/EK, *ar kuru dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un naftas produktu obligātās rezerves.*

7. Izstrādāt nacionālo pozīciju un instrukciju projektus par Eiropas Savienības institūcijās izskatāmajiem departamenta kompetencē esošajiem jautājumiem.
8. Koordinēt Eiropas Savienības stratēģijas Baltijas jūras reģionam Enerģētikas prioritāti.

Enerģijas resursu un degvielas nodaļa:

1. Transponēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/32/EK *par enerģijas gala patēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem* un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK prasības; sagatavot un ziņot par Pirmā valsts energoefektivitātes rīcības plāna izpildi, kā arī veikt citus ar energoefektivitātes jautājumiem saistītus uzdevumus.
2. Balstoties uz Elektroenerģijas gala patēriņa efektivitātes likumā dotajiem deleģējumiem, izstrādāt:

2010.gadā jāizstrādā:

- kārtību, kādā uzskaita valsts enerģijas galapatēriņa ietaupījumu un nodrošina energoefektivitātes monitoringa sistēmas darbību (ražošana, dzīvojamās ēkas un transports);

2011.gadā jāizstrādā:

- kārtību, kādā tiek noslēgta un pārraudzīta vienošanās par energoefektivitātes paaugstināšanu;
  - kārtību, kādā veicams rūpnieciskais energoaudits;
  - vispārējo valsts enerģijas ietaupījuma indikatīvā mērķa un enerģijas ietaupījuma aprēķinu metodiku;
  - Otro valsts energoefektivitātes rīcības plānu.
3. Informēt sabiedrību par iespējamo dalību Eiropas Savienības programmas Inteliģenta Enerģija Eiropai projektos. Katru gadu aprīlī tiek rīkots informatīvais seminārs par attiecīgā gada IEE programmas prioritātēm.
  4. Transponēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvu 2009/28/EK *par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu*, kas dalībvalstīm uzliek noteiktus pienākumus atjaunojamo energoresursu jomā; *nodrošināt* direktīvas ieviešanu Latvijas normatīvajos aktos, izstrādājot:
    - Atjaunojamās enerģijas likumprojektu un pakārtotos Ministru kabineta noteikumus;
    - Nacionālo rīcības plānu atjaunojamo energoresursu izmantošanas palielināšanai.
  5. Izstrādāt pagaidu normatīvo regulējumu kārtības noteikšanai, kādā privāto tiesību subjekts var izmantot tiesības darbībām Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā un jautājumus.
  6. Nodrošināt Starptautiskās Atjaunojamo energoresursu aģentūras (IRENA) Statūtos paredzēto saistību izpildes koordinēšanu.
  7. Transponēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvu 2009/30/EK, ar ko groza Direktīvu 98/70/EK *attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifikācijām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai*, groza Padomes Direktīvu 1999/32/EK *attiecībā uz tās degvielas specifikācijām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos*, un atceļ Direktīvu 93/12/EEK.
  8. Sagatavot ziņojumus Eiropas Komisijai par patērētās degvielas daudzumu un atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, izstrādāt nepieciešamos normatīvos aktus, kas nosaka benzīna, dīzeļdegvielas un biodegvielas kvalitātes prasības, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patērētāju informēšanas kārtību.
  9. Izstrādāt normatīvo aktus biodegvielas jomā, kas nosaka finansiāli atbalstāmās kvotas sadali biodegvielas ražotājiem un tiešā atbalsta aprēķinu attiecīgajam periodam.

Nodrošināt programmas „Biodegvielas ražošana un lietošana Latvijā (2003-2010)” ieviešanu un aktualizēšanu.

10. Nodrošināt naftas produktu obligātās rezerves 90 patēriņa dienām, lai gadījumā, ja tiek pārtraukts naftas imports, dalībvalsts varētu ar naftas produktiem apgādāt tos, kam tie ir nepieciešami. Izveidot Centrālās krājumu uzturēšanas struktūru.

līdz 2010.gada 1.maijam izstrādāti:

- likumprojekts par grozījumiem Enerģētikas likumā;
- likumprojektu par grozījumiem likumā „Par nodokļiem un nodevām”;
- Ministru kabineta noteikumu projekts par naftas produktu rezervju valsts nodevas likmes apmēru un administrēšanas kārtību.

2010.gadā jāizstrādā:

- grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 29.janvāra noteikumos Nr.40 „Valsts enerģētiskās krīzes centra nolikums”;
- grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumos Nr.106 „Enerģijas lietotāju apgādes kārtība un kurināmā pārdošanas kārtība izsludinātās enerģētiskās krīzes laikā”;
- grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 28.maija noteikumos Nr.218 „Noteikumi par enerģētikas informācijas sistēmu”;
- grozījumi Ministru kabineta 2006.gada 27.jūnija noteikumos Nr.541 „Naftas produktu rezerves izveidošanas un uzglabāšanas kārtība”.

Enerģijas ražošanas nodaļa:

1. Sagatavot administratīvo aktus elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai vai elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai.
2. Sagatavot rīkojumus par operatīvā transportlīdzekļa statusa piešķiršanu.
3. Sagatavot lēmumus obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanai pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.
4. Sagatavot lēmumus obligātā iepirkuma ietvaros elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai koģenerācijā.
5. Sagatavot no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas izcelsmes apliecinājumus.
6. Sagatavot paskaidrojumu rakstus tiesām, kur pieteicēji ir komersanti, kam Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta Enerģijas ražošanas nodaļa ir izdevusi atļaujas vai par kuriem pieņēmusi lēmumus.
7. Īstenot Ekonomikas ministrijas pārstāvību tiesā nodaļas kompetences jautājumos.
8. Sagatavot konkursu dokumentācijas un norises sagatavošana ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences saņemšanai.
9. Sagatavot un izsniegt licences ogļūdeņražu meklēšanai un ogļūdeņražu izpētei un ieguvei.
10. Koordinēt bezīpašnieku elektrotīklu pārņemšanu Sadales sistēmas operatora īpašumā atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 21.pantam.
11. Izstrādāt Ministru kabineta rīkojuma projektus „Par akciju sabiedrības „Latvenergo” objektu aizņemto zemesgabalu saglabāšanu valsts īpašumā”.
12. Izstrādāt Ministru kabineta rīkojuma projektus „Par valsts zemesgabalu ieguldīšanu akciju sabiedrības „Latvenergo” pamatkapitālā”.
13. Sagatavot normatīvos aktus ogļūdeņražu meklēšanas un ogļūdeņražu izpētes un ieguves licences laukumu noteikšanai.
14. Katru mēnesi atjaunot un papildināt informāciju par izsniegtajām elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanas atļaujām.

15. Katru mēnesi atjaunot un papildināt informāciju par obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.
16. Apkopot informāciju par elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, un to darbības rādītājiem.
17. Uzturēt un atjaunot datus datu bāzē par elektroenerģijas ražošanas komersantiem.

10. SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” (SAMC) darbība un funkcijas

SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” (SAMC) struktūrvienības pilda Latvijas nacionālās standartizācijas institūcijas, Latvijas nacionālās metroloģijas institūcijas un Latvijas nacionālās akreditācijas institūcijas funkcijas.

Galvenās SAMC funkcijas noteiktas likumos „Standartizācijas likums”, „Par atbilstības novērtēšanu” un „Par mērījumu vienotību”, kas izstrādāti atbilstoši Eiropas līgumam par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm (76.pants), direktīvām 98/34/EK, 98/48/EK, 2004/22/EK, 2009/34/EK regulām 765/2008/EK, 764/2008/EK un EK lēmumiem 764/2008/EK, 768/2008/EK.

Standartizācijas biroja (LVS) galvenās funkcijas:

- 1) organizēt Latvijas nacionālo standartu izstrādāšanu un starptautisko standartu adaptāciju;
- 2) reģistrēt kā Latvijas nacionālos standartus tos standartus, kurus noteiktā kārtībā ir izstrādājušas vai adaptējušas standartizācijas tehniskās komitejas;
- 3) nodrošināt standartu un citu ar tiem saistīto dokumentu fondu veidošanu un informācijas izplatīšanu standartizācijas jomā;
- 4) nodrošināt Latvijas nacionālo standartu un citu ar tiem saistīto dokumentu fondu uzturēšanu, glabāšanu un papildināšanu;
- 5) piedalīties starptautisko un reģionālo standartizācijas organizāciju darbā.

Latvijas Nacionālais akreditācijas biroja (LATAK) galvenās funkcijas:

- 1) novērtēt, akreditēt un uzraudzīt sertificēšanas un inspicēšanas un testēšanas un kalibrēšanas laboratorijas;
- 2) uzturēt un aktualizēt akreditēto institūciju informatīvo bāzi;
- 3) organizēt un koordinēt starplaboratoriju salīdzinošo testēšanu;
- 4) pārstāvēt Latviju starptautiskajās akreditācijas organizācijās un sadarboties ar citu valstu akreditācijas institūcijām.

Metroloģijas biroja (MB) galvenās funkcijas:

- 1) uzturēt fizikālo lielumu mērvienību etalonu bāzi;
- 2) veikt mērīšanas līdzekļu atbilstības novērtēšanu, apstiprināt mērīšanas līdzekļu tipus un uzturēt valsts mērīšanas līdzekļu reģistru;
- 3) kalibrēt references etalonus;
- 4) organizēt starplaboratoriju salīdzināšanu un piedalīties tajās;
- 5) pārstāvēt Latviju starptautiskajās metroloģijas organizācijās un sadarboties ar citu valstu metroloģijas institūcijām.

SAMC struktūrvienības pilda nacionālo institūciju pienākumus, pārstāvot Latviju Eiropas un starptautiskajās organizācijās (saskaņā ar starptautisko un Eiropas standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas organizāciju noteikumiem, katru valsti var pārstāvēt tikai viena

organizācija). Valsts ir deleģējusi LVS, LATAK un MB pārstāvēt Latviju šādās Eiropas un starptautiskajās organizācijās:

- Starptautiskā standartizācijas organizācija ISO, Starptautiskā elektrotehniskā komisija IEC, Eiropas standartizācijas komiteja CEN, Eiropas standartizācijas komiteja elektrotehnikā CENELEC, Eiropas akreditācijas kooperācija EA, pievienošanās EA Daudzpusējās atzīšanas līgumam, Starptautiskās Reglamentētās metroloģijas organizācija OIML, Starptautiskā svaru un mēru komiteja CIPM, Eiropas Reglamentētās metroloģijas kooperācija WELMEC, Starptautiskā svaru un mēru komitejas (CIPM) Savstarpējās atzīšanas līgums (MRA) starp metra konvencijas valstīm, Eiropas Nacionālo metroloģijas institūciju sadarbības asociācija EURAMET.

LVS ir reģistrēti ap 29 tūkst. standartizācijas dokumenti (uz 900 tūkst. lappusēm), tajā skaitā 28 tūkst. Latvijas standarta statusā adaptētie Eiropas standarti.

LATAK ir akreditējis 110 testēšanas un kalibrēšanas laboratorijas un 70 inspicēšanas un sertifikācijas institūcijas. Reglamentētajā sfērā, atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, darbojas 70 akreditētas atbilstības novērtēšanas institūcijas. Sešpadsmit atbilstības novērtēšanas institūcijas ir paziņotas Eiropas Komisijai un darbojas kā paziņotas Eiropas institūcijas, kas novērtē produktu un pakalpojumu atbilstību Eiropas Savienības direktīvu prasībām. Tādējādi Latvijas produktu ražotājiem un pakalpojumu sniedzējiem nav nepieciešams veikt atkārtotas pārbaudes citās valstīs.

MB uztur 15 fizikālo lielumu mērvienību etalonus. Pēdējos piecos gados MB veicis aptuveni 850 000 mērīšanas līdzekļu pārbaudes, 115 mērlīdzekļu tipa atbilstības izvērtēšanas procedūras.

11. Informācija par SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” uzņēmējiem sniegtajiem maksas pakalpojumiem un to cenām sniegta 1.pielikumā „SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” standartu izplatīšanas cenrādis”

12. SIA „Latvijas Nacionālais metroloģijas centra” darbība un funkcijas

SIA „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs” (LNMC) ir valsts kapitāla sabiedrība (daļu turētāja ir Ekonomikas ministrija). Uzņēmums tika dibināts un savu darbību iesāka kā Latvijas nacionālā metroloģijas organizācija ar valsts finansējumu mērīšanas līdzekļu etalonu bāzes uzturēšanai Latvijas nacionālā standartizācijas un metroloģijas centra sastāvā.

2004.gadā, stājoties spēkā Komerclikumam, uzņēmumā tika veikta reorganizācija un izveidota valsts kapitāla sabiedrība LNMC.

2006.gadā tika nodalīta etalona bāzes uzturēšana un LNMC savu darbību turpināja kā komercsabiedrība ar mērķi gūt peļņu no savas saimnieciskās darbības un šobrīd ir uzņēmums, kas nodrošina stabilu darbību, augstu kvalitāti un garantijas.

2008.gada 20.maijā Ministru kabinetā tika izskatīts jautājums par LNMC nodošanu privatizācijai un tika pieņemts lēmums par atteikumu nodot uzņēmumu privatizācijai (20.05.2008. Ministru kabineta rīkojums Nr.267)

LNMC pamatdarbība ir metroloģisko pakalpojumu sniegšana un tās darbības veidi ir (detalizētāks uzskaitījums 2.pielikumā):

- 1) Valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu verificēšana;
- 2) Mērīšanas līdzekļu kalibrēšana;
- 3) Produktu sertificēšana;
- 4) Elektropreču testēšana

Ir jāatzīmē, ka tādi uzņēmuma darbības veidi kā, piemēram, testēšana un sertificēšana paplašinājās un tika ieviesti pakāpeniski, izvērtējot uzņēmuma finansiālo un cilvēkresursu bāzi.

LNMC nodrošina pakalpojumus, kuri komerciāli nav tik izdevīgi, lai tos izvēlētos LNMC konkurējošās komercsabiedrības.

Uzņēmumam ir vairākas pastāvīgi darbojošās nodaļas Latvijas reģionos t.i. Liepājā, Daugavpilī, kā arī pārbaužu vietas Talsos un Valmierā. Šajās vietās tiek sniegti verificēšanas un kalibrēšanas pakalpojumi.

Uzņēmumam ir noslēgti pakalpojumu līgumi ar lielākajiem Latvijas uzņēmumiem un iestādēm (A/S „Latvijas gāze”, A/S „Latvenergo”, SIA „Statoil Latvija”, „Neste Latvija”, Valsts policija u.c.), kuriem nepieciešams metroloģiskais nodrošinājums.

13. Kapitālsabiedrības, kurās Ekonomikas ministrija ir kapitāla daļu turētāja

Nr.p.k.	Vienotās reģ. numurs	Nosaukums	Valsts kapitāla daļu (akciju) skaits	Kapitāla daļu (akciju) kopējais skaits	Kapitāla daļu (akciju) nominālvērtība (lati)
1.	40003032949	AS „Latvenergo”	323 543 820	323 543 820	1
2.	40003192154	VAS „Privatizācijas aģentūra”	1 765 000	1 765 000	1
3.	40003435328	SIA „Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs”	377 001	377 001	1
4.	40003375584	SIA „Latvijas Garantiju aģentūra”	79 100 022	79 100 022	1
5.	40003427231	SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs”	114 505	114 505	1
6.	40003000642	AS „Latvijas Gāze”	117	39 900 000	1
7.	40003286750	AS „Rīgas siltums”	230 597	470 656	100

Ekonomikas ministrijas kompetencē esošo valsts kapitālsabiedrību meitas uzņēmumi

1. VAS „Privatizācijas aģentūra” meitas uzņēmumi

Nr.p.k.	Vienotās reģ. numurs	Nosaukums	VAS „Privatizācijas aģentūra” kapitāla daļu (akciju) skaits	Kapitāla daļu (akciju) kopējais skaits	Kapitāla daļu (akciju) nomināl-vērtība (lati)
1.	40003305093	SIA „Latvijas starptautiskā šķīrējtiesa”	800	800	100
2.	40003074590	AS „Parex banka”	144 670 791	261 527 295	1

2. AS „Latvenergo” meitas uzņēmumi

Nr.p.k.	Vienotās reģ. numurs	Nosaukums	AS „Latvenergo” kapitāla daļu (akciju) skaits	Kapitāla daļu (akciju) kopējais skaits	Kapitāla daļu (akciju) nomināl-vērtība
1.	40003575567	AS „Augstsprieguma tīkls”	12 879 931	12 879 931	1 LVL
2.	40003857687	AS „Sadales tīkls”	28 300 000	28 300 000	1 LVL
3.		„Latvenergo Kaubandus” OU	547 600	547 600	1 EEK
4.		„Latvenergo Prekyba” UAB	400	400	100 LTL
5.	42103035386	SIA „Liepājas enerģija”	2 040 000 (51%)	4 000 000	1 LVL

3. SIA „Latvijas Garantiju aģentūra”

Nr.p.k.	Vienotās reģ. numurs	Nosaukums	SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” ieguldījums
1.	40003773958	Komandītsabiedrība „ZGI fonds”	64,77%
2.	40003828438	Komandītsabiedrība „INVENTO”	49,54%
3.	40003837498	Komandītsabiedrība „Otrais Eko fonds”	33,33%

**13. Ekonomikas ministrijas iestādēs 2008.-2010.gadā veiktais samazinājums
izdevumiem valsts pamatfunkciju īstenošanai (absolūtos skaitļos un %)**

Iestādes	2008.gads	2009.gads	2010.gads	Samazinājums 2010.g. pret 2008.g.	Samazinājums, %
Ekonomikas ministrija	46 823 128	27 164 409	17 785 274	-29 037 854	-62%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>4 377 256</i>	<i>5 679 341</i>	<i>4 709 337</i>		
Virs 1 milj.latu					
EM Centrālais aparāts	19 927 066	7 235 223	3 991 015	-15 936 051	-80%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>280 000</i>	<i>300 000</i>	<i>250 000</i>		
Centrālā statistikas pārvalde	8 306 965	6 870 584	5 355 672	-2 951 293	-36%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>171 676</i>	<i>154 000</i>	<i>120 000</i>		
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	3 055 000	2 921 815	2 929 337	-125 663	-4%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>3 055 000</i>	<i>2 921 815</i>	<i>2 929 337</i>		
Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra	5 641 523	5 494 299	3 368 054	-2 273 469	-40%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>500 000</i>	<i>2 130 526</i>	<i>1 400 000</i>		
Zem 1 milj.latu					
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs	1 392 647	1 068 733	808 712	-583 935	-42%
Konkurences padome	1 038 860	720 636	450 401	-588 459	-57%
Tūrisma attīstības valsts aģentūra	1 315 457	908 782	528 592	-786 865	-60%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>80 800</i>	<i>40 000</i>	<i>10 000</i>		
Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra	4 064 769	773 024	103 747	-3 961 022	-97%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>			
Valsts būvinspekcija (līdz 30.06.2009.)	790 837	413 396		-790 837	-100%
Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs	438 667			-438 667	-100%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>210 000</i>				
Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs	576 992			-576 992	-100%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>	<i>54 780</i>				
Metroloģijas un akreditācijas valsts aģentūra		404 250			-100%
<i>t.sk. ieņēmumi no maksas pakalpojumiem</i>		<i>108 000</i>			
SIA Latvijas Standarts	274 345	353 667		-274 345	-100%
SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs”			249 744	-1 040 260 *	-81% *

* Kopējais samazinājums institūciju reorganizācijas rezultātā akreditācijas, metroloģijas un standartizācijas jomās